

UJ KELESI

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPI LAP

Demokráciát

Akarmennyire öncéu is önmagában a hatalom, lényege szerint mégis a jövő eszköze. Croza és Goga és mindazok, akik most minden erejüket a hatalom átcsoportosításáért feszítik meg, az ország jövőjéért küzdenek. A politikai önzés olyan kátlán, amely a néppel érző önzetlenséget forralhatja ki magából. Ma még csak ez a kérdés: milyen irányok győzzenek a politikában és milyen csoportok osztozkodjanak a hatalomban? Holnap, vagy holnapután már megmásul a kérdés: milyen irányok érvényesüljenek a fejlődésben? A politika színpadán már készen állnak az új díszletek. A reakció már megjátszta magát. Most aztán a reális életnek kell következnie: a demokráciának.

Világáramlásokat nem lehet vékonyka rózeakötegekkel viaszszoritani. A demokrácia: világáramlás. A népek élni akarnak és önmagukért akarnak élni. Az igazán hatalmas országok már már be is fejezték az átszervezést. Ha talán a teljes és tiszta demokráciáig még nem is jutottak el, de már azon az uton vannak, hogy odáig juthassanak. Nem gyengeségből, nem megalkuvásból léptek rá az új útra, hanem azért, mert tudják, hogy az állam igazi ereje a népben van és a hatalom ott ér valamit, ahol a nép erejére támaszkodik.

A kis népek nem maradhatnak a nagy népek mögött. Abban az óraműben, amely a világ gazdasági életét szabályozza, a kis kerékeknek alkalmazkodniuk kell a nagy kerékekhez. A nemzetközi viszonylatban ma az egyforma irányzatok biztosítják az egymással való érintkezést. Demokratikus államok nem tarthatnak se őszinte, se találós barátságot olyan államokkal, ahol a közszellem tuhaladott álláspontokban gyökerezik. A valuták eltéréseit ki lehet egyenlíteni. Az átszámítások és átértékelések elleplezése a különbségeket. De a reakció hamisítványait nem váltja fel semmiféle demokrácia. A demokratikus országok szelíme nem érti meg a reakciós országok szellemét és a termelése sem tud közösséget találni a reakció termelésével. A haladás ma már nemcsak a belső energiák tömegétől függ és nemcsak az ország belső élelehetőségeitől, hanem a szomszédállamok és a távolabb fekvő országok életfeltételeitől is.

Ilyen szemszögből nézzük az ellenzék felsorakozását, amelynek az a legközelebbi célja, hogy lehetlenné tegyen olyan kormányzati alakulást, amely megint csak a régi szellemnek szerezne érvényesülést. Távolabbi célja pedig az, hogy lehetővé tegye a teljes demokráciát. A munka nem könnyű, de hinni kell, hogy eredményes lesz. A kormány nem győzhet ebben a küzdelemben. Akarmennyire erőlködik is, hogy bizonytalan helyzetét megszilárdítsa, az ellenzék küzdeleme mégis látásosabb. Ne csak azért, mert több pártnak az ereje csomósodott most össze a küzdelemben, hanem azért is és főleg azért, mert több meggyőződés és a cél őszintébb keresése duzzad benne.

Az ilyen harcokban kétségtelenül nem jelentőség nélkül való, hogy hányan sorakoznak a zászló alá és honnan jönnek azok, akik a zászló alá állnak. Nagyon fontos, hogy a regátbéli ellenzék is csatlakozott azokhoz, akik a kormányképes ellenzéki blokk létrehozásán fáradoznak. De ennél fontosabb, hogy az akció az erdélyi demokrata erők indították meg. Erdélyben tradíciója van a demokráciának és azok a vezető politikusok, akik a kon-

servatív irányzat letörésére vállalkoztak, ebből a tradícióból merítik az erejüket. Nem kell tulságosan optimistának lenni és nem kell föltétlenül hinni az igaz eszmék győzelmében csak azért, mert igazak. De mégis hinni lehet, hogy a demokratikus ellenzékre vár az ország konszolidálásának nagy és súlyos feladata.

„A király koncentrációs kormány kinevezésére gondol”

Mihali Tivadar a királynál — Flondar és Argetoianu memorandumot nyújtanak át az uralkodónak — Take Jonescu első sikere — Ki lesz az egységesítő-bizottság elnöke

— Az Új Kelet tudósítójától —

A liberálisok fenyegető kormányrajutásának elhárítására szervezkedő demokrata ellenzéki blokk érdekében a tárgyalások intenzíven tovább folynak. Tegnap este Flondor, az új alakulás látható vezére hosszasan tanácskozott a parasztpárt vezetőjével, Mihalacheval. A Capsában lefolyt megbeszélésről semmi sem szivárgott ki, de jelentőségteljesnek tartják, hogy utána a parasztpárt végrehajtóbizottságát azonnal értekezletre hívták össze. Azokra a híresztelésekre, melyek a Take Jonescu és a parasztpárt tárgyalásaira vonatkoznak, a parasztpárt vezérorgaruma az „Aurora” adta meg a feleletet hosszabb cikkben, melyben a miniszterelnök összes bűneit felsorolja. A cikk a következő megállapítással végződik: „Ez a minden meggyőződés nélküli ember elszánt ellensége a demokráciának.”

Flondor és Argetoianu memorandum a király előtt

Flondor és társai ma nyújtják át a királynak a memorandumot, melyben hangsúlyozni fogják, hogy a válság megoldása Take Jonescu kinevezésével nem felel meg az ország érdekeinek. A memorandumban sürős más megoldást kérnek. Argetoianu ugyanilyen memorandumot készít és ha a többség aláírását a memorandumra megszerzi, úgy azt szenátorokból és képviselőkkel álló küldöttséggel juttatja el a királyhoz. Politikai körökben meg vannak róla a győződve, hogy a két memorandum nem téveszti el hatását és a királyt gyors elhatározásra bírja.

Az „Aurora” azt írja, hogy Take Jonescu még január tizenhetediké előtt lemond.

és hogy ezt Flondorral közölte is. A lap szerint Take Jonescu felajánlotta szolgálatát Flondornak egy esetleges koncentrációs kabinetben.

A neppárt holnap teszi közzé a nemzet-hoz intézett manifesztumát, amelyet Averescu tábornok irt alá.

Koncentráció felé

Az ellenzéki pártok demokrata program alapján való egyesítése és a koncentrációs törekvések kilátásai egyre javulnak. Mihali Tivadar, aki a koncentráció érdekében kihallgatáson jelent meg az uralkodónál, audienciája után kijelentette, hogy

a király is koncentrációs kormány kinevezésére gondol.

Matei Cantacuzino, akinek magatartása mind- eddig nem volt tisztázva, tegnap az „Adeverul” tudósítójának kijelentette, hogy ő is hiva a koncentrációs kabinetnek, amelyben minden párt képviselve lenne s amelyben mindenkinek kötelessége becsületesen alkalmazni a törvényeket és lehetővé tenni a szabad és tisztességes választásokat. Bizalommal van Flondor akciója iránt, amely a kibontakozást segíti elő.

Jorga, akit az ellenzékben Take Jonescu hívének és ujabban az abszolutizmus- aposto-

Először azért, mert e párt mögött áll a nép, továbbá azért, mert a kormány mögött nem a nép, hanem csak a „ult szelleme áll. A nép nélkül esetleg még lehetne kormányt alakítani, de parlamenti többség nélkül nem lehet és az a'ig valószínű, hogy a parlament megnyitásáig többséget biztosíthasson a kormány magának.

lának tartanak, egy újságíró kérdésére, hogy Take Jonescu kormányának leszavazása után ki fogják-e írni a választásokat, kijelentette, hogy úgy kellene lennie, de ezt kétségesnek tartja. Averescu nem azért bukott meg, hogy Take Jonescu hatalomrajutása sikerüljön és a király sem azért nevezte ki Take Jonescut miniszterelnöknek, hogy ezzel Argetoianu és Averescun bosszút álljon, sem pedig azért, hogy Bratianunak hiu vágyait táplálja.

A csatolt területek demokrata-blokkjáról Jorgának nincs tudomása; hallott ugyan tapogatózásról, de nem hiszi, hogy a megoldás ilyen oldalról keresztülvinhető lesz. Szinte ilyen koncentrációs kabinetnek más oldalról kell jönnie.

A kormány tovább kísérletezik

Bár a kormány minden törekvése, hogy állását megszilárdítsa, eddig elhatározó eredménnyel nem járt, a miniszterelnök tovább folytatja munkáját és bizonyos sikereket nem lehet tőle elvitatni. Bogossal, akit Beszarabia miniszterévé neveztek ki,

az Averescu pártból tizennégy bessarabiai képviselő lépett ki és csatlakozott Take Jonescuhoz.

A kormány tagjai újabb minisztertanácsot tartottak, melyen végleg megállapították az új kormányprogramot.

A miniszterelnök összehívta a sajtó képviselőit, hogy programját ismertesse.

Az új miniszterelnök reméli, hogy legalább is a választójogi törvény megszavazására sikerül többséget szereznie. A konzervatív-demokraták lapja, az „Epoca” írja, hogy Take Jonescu felkérte az összes pártok vezetőit, küldjék ki megbízottaikat egy választójogi bizottságba, amely a választójogi reformot az összes kívánásoknak megfelelően elkészítse. A miniszterelnök nem óhajt az Averescu-féle törvényjavaslat alapelvein nagyobb változtatásokat eszközölni, a választójog az általános, egyenlő, titkos és kötelező szavazati jogon épülne fel, proporcionális listákkal. Változások inkább a kerületi beosztásban lennének, főképp Erdélyben, a nemzeti párt kívánásai szerint.

A liberálisok

Bratianu Jonelt tegnap felkereste az erdélyi liberális szervezetek néhány vezetője, akikkel hosszabb tanácskozást folytatott. Egyikük, egy szebeni kereskedő egy újságírónak kijelentette, hogy azért jöttek Bukarestbe, hogy tájékozódást szerezzenek a helyzetről. Szerinte egyetlen erdélyi ember sem hajlandó együtt működni a regátbéli pártokkal.

A „Lupta” szerint Bratianu kijelentette, hogy ha a liberálisok az ő feje árán hatalomra kerülhetnek, úgy kész lemondani arról, hogy ő legyen a miniszterelnök.

Dr. Tripón Gábor kritikája az egységesítésről

Jelentettük tegnap Mihali Tivadar lemond-

dásával kapcsolatban, hogy az erdélyi egységsítő bizottság elnöke — bukaresti híradás szerint — valószínűleg dr. Tripón Gábor volt beszercei ügyvédet nevezi ki az új kormány. A Román Távirati Iroda tudósítója felkereste dr. Tripont, aki mint az agrárbizottság tagja Kolozsvárt lakik és megkérdezte tőle:

Egy esetleges kinevezéséről és elfogadná-e? Lehet-e Tripón kijelentette, hogy semmi tudomása sincsen ilyesmiről, arról sem tud, hogy javaslatba hozták volna és nem keresett ilyen megítélését. Az újságíró megkérdezte dr. Tripontól, mi lenne a programja, ha mégis igaz lenne a kinevezés és azt el is fogadná?

Tripón azt válaszolta, hogy az egységsítés eddigi menete nagyon rossz volt. Ezzel a dologgal nem szabad sietni, mert minden elhamarkodottság csak az ország kárára és első-sorban Erdély ártalmára van.

Példát kellett volna vennünk — mondotta — a magyaroktól, akik ámbár 1867-ben egyesítették Erdélyt anyaországukkal, nem siettek el a dologtól, még az utolsó évtizedben is érvényben maradt az osztrák jog és más jogszokások, mint a választói jogra, sajtójogra és más kérdésekre vonatkozó törvények. A magyarok az egységsítés kidolgozását a legnagyobb jogtudósainkra bízta, akik miután összehasonlították és tanulmányozták a nyugati művelt államok jogrendszerét, ép a világháború évében terjesztették csak be a javaslatukat a végleges egységsítésre vonatkozólag. Tehát az egységsítés után több évtizeddel tettek ézt. Ezenkívül a magyarok az erdélyi jogrendszerből átvettek sokat saját jogrendszerükbe is, amit megfelelőnek találtak. Nálunk a tulságos sietség minden vonalon konstatalható. Egyes tekintetekben ez helyén is való: a postát, vasutat, hadsereget kellett a legrövidebb időn belül egységessé tenni. De a többi téren, nagyon veszedelmes mindazt, amihez az emberek hosszú időn át hozzászoktak, egy-kettőre megváltoztatni, mert ezzel csak zűrzavart és kárt okoznak.

Tripón dr. még kijelentette, hogy ha tényleg felajánlanak neki az egységsítési bizottság elnökségét, úgy tenne, mint a nagy lány, akit megkérnek: először gondolkozási időt kérne, azután pedig tanácskozna önmagával.

A görög miniszterelnök Londonban marad

London, december 21. (RTI.) Gunaris Londonban marad a szövetségesek új konferenciájának összetöltéig.

Der Dybuk

(S. Anski drámája a berlini jiddis színházban)

A berlini irodalmi és művészi életnek eseményszámába menő jelensége az a jiddis színház, mely a közelmúlt napokban kezdette meg állandó működését. A legnagyobb német irodalmi és politikai lapok hasábjait szentelnek a jiddis színház méltatására és legújabbán a „Neue Freie Presse” is tárcában közöl ismertetőt a berlini jiddis színház működéséről. A színház estéről-estére zsúfolásig megtelt sorok előtt játszik, az anyagi eredmény tehát ugylátszik teljesen biztosítva van. A művészi eredmény, és pedig a publikumnak nemcsak annál a részénél, amely a jiddis nyelvet bírja, hanem olyanoknál is, akik az előadott darabok szövegét inkább csak sejtik, mint értik, szintén minden várakozást kielégít. Élénk tanúság erre azok a hírlapi recenziók, melyekről már említést tettem.

Azok közül a drámák közül, melyek a színházban előadásra kerültek, különös feltűnést keltett egy fantasztikus tragédia, melynek címe „Der Dybuk”. Drámai legenda. Ennek a drámának a szerzője S. Anski, egyike a legismertebb jiddis íróknak. Drámáját az ugyan csak nagy hírű német író, Arno Nadel fordította németre. Anski pályafutása meglepően hasonlít Maxim Gorkij pályafutásához. Epen úgy, mint Gorkij, ő is proletársorból, kézművesből létezett fel magát az irodalom magaslataira. Epen úgy mint Gorkij, ő is munkaalkalmom után való járás kelésében szinte allan-

Három könyv

(Ligeti Ernő: Belvedere. Szentimrei Jenő: Mikroszkóp. Hajnal László: Kócos.)

I. A Belvedere fájó, méla hangulat, kesernyős, filozófikus mosolygás. Kis regény, egy lopott csók története, amelyet körülövez sok szomorú nap egyhangúsága. Ezeknek a napoknak mégis vannak történései: belső megélések, szemlélődés, a nyugalom nyugtalansága. A prágai Belvedere parkjában, a nyári napsütésben köszöntgeti az életet a frontról visszatért kétszillagos gyalogos-önkéntes. Még a válla mögött érzi az iszonyatokat, de előtte már vidáman lébzsel az élet. És az élet ott igéri magát egy leányban, a neve Helén. A multban Erzsé, mert nem a név, nem a külső forma, hanem a frontról visszatért káplár fantáziája eszményesíti az asszonyt. A kétszillagos és Helén egymáshoz érkeznek sóvárgó tekintetükkel, a Belvedere lombjai alatt megkeresik és megtalálják egymást a maguk elképzelésén. A szemek néma esdeklése csupa lélekpengetés, csupa líra, csupa forrás. Megismerkednek, sétálnak, együtt hallgatják Mozart muzsikáját, egy fájdalmas ösztön hosszan megcsókolják egymást és elválnak. Ez a kis élet-epizód a regény. De Ligeti Ernő ebbe az epizódra belesűrítte a lekiutak nagy vándorlásainak sokszínű élményeit.

Ligeti Ernő lírikus. A Belvedere líra. A költészet neves muzsikájával kíséri egy tündő és el-mélyedő lélek töprengését. Filozófikus írás, mert a maga sok számonkérésénél kutató csudálkozással keresi az igazságot. Problémája: az én problémája. És mert a modern, az ultramodern irodalom számúzi az egyént és a tömegek külső és belső formáival foglalkozik, maga is felveti, fejlődés vagy visszacsúszás ez az elmerengés az egy kis életnél. Mondhatom azt is, hogy nekem semmi közöm a frontról visszatért kétszillagos katona lelki színjátékához, mert nekem az élet nagy mozgása, a nagy távolságok lüktető szíve kell. A legújabb irodalom elveti a kisemberek apró hibélődését, mert a tömegbe sűrített cselekvő erőben keresi az irodalom kiélési formáját.

Nagyon értékes vallomás a Belvedere. Egy komoly író fejlődésének szép stációja. A könyv külső kiállítása hozzásimul belső tartalmához. A hangulatos fedőlapot Tóth István rajzolta, az izlées nyomdatechnika a Lapkiadót dicséri, amelynek a kiadásában a könyv megjelent.

II. Szentimrei Jenő a Mikroszkópban szatirikus, vidám írásait gyűjtötte össze. Bevezetésében mintha mentegetőzne, hogy a lírából hosszú hallgatás után a humor utjaira tévedt. Erdélynek nem volt külön magyar irodalma, mert az innen sarjadó tehetséget felszívta az irodalmi centrum. A háború után, mert az országhatárok megváltoztak, Erdélyben önálló magyar irodalmat kellett teremteni. Sajtót és irodalmat. És mert kevés volt a tehetség és kevés a dolgozó kéz, a lírikus ha kellett vezéreiket irt,

dóan vándoréletet folytatott. Fiatalságában kövacs volt, később könyvkötő és abban az időben, amikor Dwinsk városában még a csirizés tallal és könyvkötő préssal foglalkozott, irta meg első feltűnéstkelő elbeszélését. Hirnevét Oroszországba a „Der Schwar” című dalával alapította meg, amely rövidesen az oroszországi zsidó proletariátus marsseillaisejévé lett. Anski néhány év előtt halt meg.

Valahányszor egy-egy ilyen jiddis költőt vagy íróit ismerünk meg, akár olvasás révén, akár pedig valamely darabjából, amelyet színpadon adnak elő, önkénytelenül elcsodálkozunk a tehetség olyan nagyságán, mely az orosz zsidó gettó elzártságában ilyen méretekben tudott kifejlődni. Anski drámája is, amelyet a berlini jiddisszínház adott elő, nagy költői tehetségről tesz tanúságot. Ez a dráma nekünk nyugateurópai embereknek különösképp és furcsaságúnak érzik. Zsidó misztika, a kabbalának misztikuma tölti meg az egész darabot. Chaszidok, jámbor hívők, akik a kabbalisztikus irányok hívei, szereplnek a darabban. Magából a drámából sok mindent tud meg az ember a kabbala lényegéből, hogy mennyire különös keveréke a kabbala az abszurditásoknak és lelki nagyságoknak, a számokkal való játszódásnak és mely értelmű filozófiának, babonáknak és magas szárnyalású erkölcsi világ-felfogásnak. „A kabbala a nagy függöny szegélye” mondja a drámában az egyik szereplő. A dráma folyamán cselekvő személyek néha-néha részleteket adnak elő a kabbalából, melyek olykor költői magaslatoikig emelkednek. A

ha kellett humort csinált. Igazolásra és mentésére ilyesfélét mond Szentimrei Jenő bevezető sorában. Ez is a humorista családka poentirozása. Mert a Mikroszkópot nem kell vidóbaszáddal alátámasztani. A Mikroszkóp akarmilyen körülmények között született meg, igazi görbe tükör, amelyből torz ábrázattal vigyorog vissza a napi események, a napok élményeinek vihogó ábrázata.

Összefoglalásban krónikáskönyv, amely kiforgatja a napi történések bélést és kitárja a mell-páncál alól az érzések furcsaságát és mint a diót, feltöri az emberi koponyát, hogy belekacagásson a sötét labirintba. Vidám és szatirikus írásain keresztül a világesemények és napiesemények eltorzulásán és a lokális élet ferdeségein kacag. A magasból szemlélődő filozófus humora az övé, minden életjelenségnek meglátja a visszaját. „A lap megalapításában a lapcsinálás műhelyűitkai figurázza ki. „A világvége” az életérték kigunyolását. „Hét-köznapok” 1920-ban Kolozsvár ferds tükre 1920-ban.

Ezt a szatiragyűjteményt, amely formában és meglátásban is egyformán egyéni, a Lapkiadó részvénytársaság izléses és nívós kiállításban adta ki. A fedőlapot igen ötletesen. Guncser Nándor rajzolta.

III. Hajnal László köteté élén egyfelvonásos kis-dramával mutatkozik be. A címe: Kócos. Ezt adja köteté címéül is, valószínűleg ezt az írást tartja a legreprezentatívobbnak. Utána több novella: harmónikus kristályosítja ki magukból az író egyéniségét. Hajnal László is a lírával kezdte és fejlődésének merészességében jutott el az elbeszélő irodalom keresztül a drámáig.

A Kócos, amelyben sok összesűrített mondani-való van, tehetséges írás, de a vitorlázó erők még nem duzzadnak benne. Nem is csodálatos. A regény is, de elsősorban a dráma nagy emberi megéléseket követel. A drámának nem lehet se a hangulat, se a stíluskezelés, se az öszönösség alkotó eleme. A drámának az alkotó eleme elsősorban a lelki sűrítettség. Hajnal László sokkal fiatalabb, sem-hogy eljuthatott volna forrongásának olyan kor-szakához, amelyben mint a bő forrás, zudulhat ki a drámai megélés. A szenvedések, a kötkedések és a tévelygések hosszú ideje után juthat csak el odáig, hogy mondanivalóiba a dráma sűrített levegő-jét vihesse bele.

És mégis fejlődésében nagy elérézés a Kócos. A nyerstehetség nagy kitérése. A novellái azonban mégis teljesebbek és egészszégebbek. A novelláiban több, sokkal több a dráma, mint a Kócosban. Nem megy egyetlen iskola járt utjain se, hanem egyénisége felé törtet. Csupa forrongó, erőteljes írás. Ezek közül is magasan kiemel a „János”, amelynek meglátása és megcsinálása minden vonalában egyéni.

Hajnal László, a fiatal írógenerációnak kimagasló tehetsége. Könyvét nagyon csinos kiállításban a Rádió adta ki. A fedőlap Guncser Nándor munkája.

Sas László.

kabbala tanában valami panteisztikus világ-nézet sűrűsödik össze. Minden, ami van, Istentől való és az Isten mindenben benne van. Isten benne van a jobban, de benne van a rosszban is. És minthogy a bűn is Istentől való, tehát a bűnben is, mint mindenben, amit Isten teremtett, benne van a szentség egy szikrája. Isten benne van a kiválasztottakban, de benne van minden emberben is. Az évnek legszentebb pillanata az, mikor Jeruzsálemben, a legszentebb városban, a legszentebb napon, az engesztelések napján, a szombatok szombati-ján a főpap a szentek-szentjének közülét át-lépi és ott Isten nevét kiejti. De minden más hely is, ahonnan az ember pillantásait az égre emeli, szent. Minden ember, akit Isten a maga képmására teremtett, egy-egy főpap. És az emberéletnek minden napja egy-egy engesztelési nap. És minden szó, amelyet az ember lelkének egygyűségében kiejt, az Istennek legszentebb neve. Így szól Anski drámájának utolsó felvonásában a bölcses, az aggrabbi Azriel.

Valami homályos összefüggés látszik a kabbala és az óindiai vallási felfogás között. Mert az ind lélek-vándorlási hit meglátáható a kabbalában is. A kabbalában is vallási és etikai tartalma van ennek a lélek-vándorlási hitnek. És épen úgy, mint az ind vallásban, a lélek testből-testbe vándorolnak és életből-életbe, hogy töreletes erkölcsi tisztulásukat elérhessék. A meghaltak lelkei, — így tanítja a kabbala — visszatérnek a földre és sok-sok testen keresztül-vándorolnak, emberi testeken.

Németország nem kap moratóriumot

Fizetnie kell a január 15-én és február 15-én esedékes 500 millió arany-márkát — Januárban összeül a főtanács — A washingtoni konferencia

Az Uj Kelet tudósítójától

London, december 22. A londoni konferenciáról érdekes cikket számol be az „Observer”, amely közel áll Lloyd Georgehoz. A lap azt írja, hogy az angol miniszterelnök pénzügyi téren nagy engedékenységre hajlandó Franciaországgal szemben, még annak árán is, ha Angliát károk érik. Lloyd George a francia álláspontot a német jóvátétel kérdésében hajlandó támogatni.

Ha Franciaország a jóvátétel kérdésében minden olyan követeléstől lemond,

ami a normális állapotok visszatértét Európában megakadályozhatná. Lloyd George semmi esetre sem fog engedni elvi feltételeiből és nem fogja megengedni, hogy Franciaország a jóvátétel nagy összegeit flottatervei keresztülvételére használhassa fel. Azt se fogja megengedni, hogy a hatalmas francia hadsereg mai formájában fennmaradjon. Ugyancsak az „Observer” azt hiszi, hogy Briand nagy vonalaiban elfogadja Lloyd George koncepcióját.

De a lap attól tart, hogy az engedékenységet Franciaország nagy árat fog követelni.

Annyi kétségtelen, hogy a tárgyalásokat Lloyd George és Briand nagy vonásokban befejezték. Nem történt megállapodás minden kérdésben, de a két álláspont már közelebb jutott egymáshoz. A francia és az angol pénzügyi szakértők ma reggel megállapodtak abban, hogy

Németországot kötelezik január 15-én és február 15-én esedékes tartozásainak megfizetésére.

Semmiféle moratórium-megoldást nem tartanak indokoltnak. Ebből kiténik, hogy Franciaország álláspontja győzött és Németországnak ötszázmillió aranymárkát kell fizetni. De ugyan- ebből kiténik az is, hogy az angol álláspont győzött, mert Franciaországnak hozzá kell járulni ennek ellenében Lloyd George koncepciójához, amely pacifálja Európát és visszaállítja a gazdasági egyensúlyt.

Briand és Lloyd George megállapodtak abban is, hogy

a főtanácsot január első hetére Cannesban összehívják.

A főtanácsnak ezen az ülésén fogják végleg-

esen elintézni a közeli Kelet függő kérdéseit. Lehetséges azonban, hogy a főtanács, Lloyd George tervezett konferenciáját, amelyen minden állama résztvenne, készülőben van és a keleti kérdés megbeszélésére az angol, olasz és francia külügyminiszterek, a francia üléseinek befejezése után Párisban összehívják Briand ma délután meggyeszerelt Lloyd Georgeot és délután két órákor a Hírrel a legációval visszautazott Párisba.

A washingtoni konferencia még mindig nem küzdött le az összes nehézségeket. Franciaország arra kérte a konferenciát, hogy 175.000 tonna pánccsal a január 15-én felül tonnátartalmú szén- és vasérc-gedélyezzenek.

Erre Anglia, Amerika és Japán is a tonnázás felemelését követelték. Hughes a felhívást követlenül Briandhoz fordult, hogy ebben a kérdésben engedékenységre bírja Briand vállalkozásban kifejtette, hogy Franciaország érdekeit a többi államnak szembe kell tartania. Franciaország defenzív szempontból megakadályozza a tonnátartalomhoz, a tanács gondolatát. De a konferenciának gondolni kell arra, hogy

Franciaországnak megszorított gyarmatai vannak.

A nagy kiterjedésű partvidékek, amelyek védelméről nem mondhat le. Ezért tagadja a keleti kívánságához. Viviani és Roches a főtanács Párisba. Viviani egy újságnak kijelentette, hogy az elért eredmények praktikus hasznához az kell, hogy a résztvevő államok között minden tekintetben harmonia legyen.

Ratifikálták az orosz-perzsa egyezményt.

Tehéran, december 22. (RTL.) A kamara ma ratifikálta az orosz-perzsa egyezményt. Több pontban módosítás szükséges, mert a kamara többségének aggodalmi vannak Perzsa szuverenitását érintő kérdésekben.

Kereskedelmi összeköttetés Oroszország és Lengyelország között.

Varsó, december 22. (RTL.) A Lengyel Távirati Iroda jelentése szerint Oroszország és Lengyelország között a kereskedelmi összeköttetés helyreállt.

állati testeken, sőt a virágok testein is, mindaddig, míg búneiktől teljesen megtisztulnak. De addig bolyonganak és testeket keresnek, melyekbe beléköltözhetnek, hogy erkölcsi tisztulást befejezzék. Az újszülött gyermekkel újra világra jönnek ők is. Sőt az erkölcsi tisztulásra való vágyakozás olyan erős a lélekben, hogy az ilyen bolyongó lélek néha olyan emberi testbe is beléköltözik, melyben már egy másik lélek lakik. Ilyenkor arról az emberrel, aki kénytelen magabefogadni a másodikkal, azt mondják: A lélek szünetelt meg és az az idegen lélek, mely belőle beszélt, az a „Dybuk”.

Az a világ, amelyben a kabbalahivők élnek, telve van szellemekkel. A minden eseményekben, sőt a hétköznapi életben is a meghalt lelkei nyilatkoznak meg. Földi élet és túlvilági élet, valóság és szellemek világa egymásba folynak. Így Auski drámája is kabbalamódon élők és halottak története között folyik le és drámájának lényege egy meghalt ember lelke, mely Dybuk képében egy élő ember testébe költözött.

A dráma rövid tartalma a következő

Szender és Niszen együttnevelkedtek egy oroszországi kis zsidó városkában és a tanulmányok után nagy barátságot kötött. Mikor elérkezett az ideje, hogy megházasodjanak, megfogadták, hogy születendő gyermekük, egyaránt az egyik szülőjük nevét viselje, egyaránt szüleit. Valóban Niszennek is született, Chanán és Szendernek leánya: Lea. Ké-

sőbb Niszen elköltözött a városból és csakhamar meg is halt. Szender továbbra is maradt és nagyon meggazdagodott. Közvetlenül a drámai cselekmény megkezdése előtt Chanán a meghalt Niszen fia, aki olyan nagy szellemi képességekkel rendelkezik, hogy a tanuló tanulmányozására szánták, visszatér apjának régi tartózkodási helyére, a kis zsidó városkába. Szender házában barátságosan fogadják Chanánt, de az eljegyzéstől Szender teljesen megleledkezett. Fátán nem is akar már tudni felőle. Már a gazdag Szender leánya nem mehet feleségül egy szegény tanítóra. A leány számára tehát Szender illendő férjet keres, olyan házaságot, mely az ő pénzét más pénzzel egészíti ki. De Chanán és Lea úgy érzik, mint hogyha valami titokzatos hatalom vonzást éreztet egymás felé. Chanán szereti Leát és el van rá szánva, hogy ki fogja kúszni magának a leányt. Lea megkísérli azt is, hogy kabbahistikus varázslatokkal két hordó aranytálért varázsoljon magának. Ebben a tervében beleszúrja a kezét a székbe az első felvonásban. Ebben a felvonásban ott ülnek a fiatal tanítók együtt az órági zsinagógában és hallgatnak hangosan olvasókat a szent könyveket. A kálva mellett a fapadon ül a jámbor követ, is egy vándor bizalmiférfi, aki felkeresi a zsidó családot, hogy a zsidó iskolák részére gyűjtson. A jámbor követ a darabok, melyek a zsidó életet, az ő szájával hirdeti a kabbala az ő titokzatos bölcsességét.

(Vége következik.)

A város teljesítette nyugdíjasok kérelmét

Kolozsvár városi tanácsa a nyugdíjasok kérelmére a város nyugdíjas tisztviselőinek közzel, melyet a nyugdíjasok munkájukon kívülre is felvették. A nyugdíjasok fizetéséről dr. Pón Julian polgármester a következőképpen mondotta az Uj Kelet munkatársának: A nyugdíjasok kérelmeire eddig a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni. A nyugdíjasok kérelmeire a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni. A nyugdíjasok kérelmeire a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni.

A város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni. A nyugdíjasok kérelmeire a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni. A nyugdíjasok kérelmeire a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni.

A város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni. A nyugdíjasok kérelmeire a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni. A nyugdíjasok kérelmeire a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni.

A város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni. A nyugdíjasok kérelmeire a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni. A nyugdíjasok kérelmeire a város tanácsa megengedte a nyugdíjasok fizetését, és január 1-én a nyugdíjasok fizetését meg fogja fizetni.

Szterényi beszéde a felekezeti békéről a magyar nemzetgyűlésen

Viharos jelenetek Szterényi beszéde alatt — Amnesztia-rendelet és fenyegetés — Béke a munkássággal

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, dec. 23. A nemzetgyűlésen Szterényi József hosszabb beszédet mondott. Azt hangoztatta többek között, hogy a gazdasági életnek szabad mozgás, jogbiztonság és nyugalom kell. A gazdasági élet mesterséges akadályait el kell hárítani. A cenzurát és a külföldi hírlapok bebocsátása korlátozását meg kell szüntetni.

Zsidó-vita a nemzetgyűlésen

— A miniszterelnök ur, — mondotta Szterényi — nem úgy beszélt a felekezeti békéről, hogy az minden vonatkozásban kincse a nemzetnek, hanem kétirányú különbséget tett. Hegedüs Loránt igazolja, hogy a külföldön azért nem tudott összeköttetéseket szerezni, mert felvetették a zsidókérdést és mert a keresztény Magyarország megmentése helyett jogfosztáshoz nyultunk. A zsidók üldözésével nem szabad éket verni a nemzetbe. A külföldi tőke bizalma megrendült irántunk, mert mi tagadás, a tőke nagyrészt zsidó.

Dáner Béla közbeszól: Mi az oka ennek?

Meskó Zoltán: Bizonyára mi keresztények.

(Nagy zaj.) Szterényi: Szükségünk van az angol és francia zsidó tőkére.

Sándor Pál: Tegyük tönkre a londoni zsidó bankárokat.

Dáner Béla: Előbb a magyarokat. (Nagy zaj.)

Szterényi: Itt csak békés munka által élni kívánó nemzet van, amelynek egyedüli célja a szomszéd államokkal való barátságos érintkezés, a normális szabad gazdasági forgalom és a megértés keresése. (Eljenzés és taps az ellenzéki oldalról.)

Sándor Pál és Hegyeshalmi összecsapása

Sándor Pál élesen támadta Hegyeshalmi kereskedelmi minisztert a szilveszteri szénbehozatal ügyében. Többek között kifogásolta, hogy a szerződésben az állammal szemben öt százalékos kárt számítanak fel, ami ismeretlen a szénkereskedelemben.

Hegyeshalmi miniszter: Bizonyítom, hogy én nem mond igazat, de botrányt akar.

Sándor Pál: Botrány az, ha ön még mindig a székekben ül.

Elnök: mindkettőt rendutasítja. Sándor Pál végül indítványt terjesztett be, amelyben az általa bejelentett állítólagos visszaélések megvizsgálására parlamenti bizottság kiküldését kérte.

Hegyeshalmi miniszter visszautasította Sándor Pál gyanúsításait. Ezzel az ülés véget ért.

Az amnesztia-rendelet

A hivatalos lap pénteki száma közli az igazságügyminiszter amnesztia-rendeletét. A rendelet ezáltal gyakorolt közkegyelme lényegében előterjesztése a múlt évi karácsonyi amnesztianak és egyfelől a Károlyi-forradalomban lezajlott tömegmozgalmak keretében elkövetett bűncselekményekre, másfelől az ugynevezett kommunista bűncselekményekre terjed ki. Kegyelmet kapnak azok, akiket az említett bűncselekményekért öt évet meg nem haladó szabadságvesztésre ítélték és azok, akiknek ügyében jogerős ítélet még nem hoztak. Ha cselekményükre a törvény öt évet meg nem haladó szabadságvesztést állapít meg. Az ezeknek engedélyezett kegyelem közkegyelem, az tehát semmi további személyi vagy tárgyi előfeltételhez kötve nincs.

Nem kaphatnak kegyelmet azok, akik nyereségvágyból elkövetett bűntettekért tíz éven felül ítéltettek el, akik az állam vagy a társadalom törvényes rendjére vagy közbiztonságára veszélyesek és az ugynevezett emigránsok.

HIREK

Az UJ KELET telefontalja:

Szorkosztás... 977
Kiadóhivatal... 844
Zs. N. Sz. ... 558

Kicsókolom az élő szívet

Parancsoltad, hogy fussak, fussak,
S én istenem:
Akartad, hogy célhoz ne iussak.

Hűbá hívok, áldok, intek:
Én istenem,
Idegen vagyok én itt mindnek.

Inamba vernek égő tüket,
S én istenem:
Még bíztassam a kishitűket.

Ne érezsem, gyötörjön bármi,
S én istenem:
Mindenkéért nekem kell fájni.

Kérem kegyét cénknek, hazugnak,
S én istenem:
Nem is magamnak: ő maguknak.

A mellükből, ki csupa szív lett,
Én istenem,
Kicsókoljam az élő szívet.

S köszönjem, hogyha hull egy morzsa,
Én istenem:
Igen, ez a próféták sorsa.

g. j.

A kolozsvári Lakkbérők Szövetségének felhívása. A kolozsvári lakkbérők szövetsége tegnap délelőtt küldöttségben járt Simionescu pénzügyi vezérigazgatónál és tiltakozott az értékesítő bizottságok nem reális alapon történt munkája ellen. A kilátásba helyezett jogorvoslás érdekében a Szövetség felhívja az összes érdekelteket, akik a becslesek sérelmesnek találják, hogy tíz napon belül nyújtsák be felelősségüket. A Szövetség díjmentesen áll rendelkezésére minden lakónak ebben az ügyben, az ingyen kapható blankettákat ugyancsak díjmentesen állítja ki str. Baba Novac (volt Bethlen-utca) 9a. számú irodahelyiségében naponta délelőtt 9—12 és délután 3—6 óra között.

Helyükön maradnak az erdélyi rezortfőnökök. A legutóbbi minisztertanács határozata értelmében az erdélyi rezort főnökei további intézkedésig helyükön maradnak. Az Averescu-kormány erdélyi exponenseinek lemondását az új kormány nem fogadta el és megbízta őket a hivatalok további vezetésével.

A nagyváradai Makkabea estélye. Szerdán este tartotta első kulturstélyét a nagyváradai Makkabea zsidó sportegyesület. A kolozsvári központ képviselőjében Giszkalay János jelent meg, aki prologussal vezette be az estély műsorát. Hatásos számok voltak a négetánc, Erényi Böske énekszólója s Roba divatrecitációi. Weisz Ferenc vidám rögtönzéseivel ért el nagy hatást. Kertész Vilmos, a színház operatőre a Zsidónő nagy áriáját, Alexander Margit a Rigoletto áriáját énekelte virtuózitással. Szünet után ismét Giszkalay lépett a függöny elé az „Evezősök” című versével. Polgár Mariska két Kiss József-verset adott elő. Erényi Böske és Gróf László táncduettjét a „Gólem” c. operettből többször meg kellett ismételni. A fényesen sikerült estély műsorát dr. Silbermann Jenő zongoraszáma „Salome tánc” fejezte be. Az összes számok zenekíséretét Békefi Mihály látta el.

Chanuka-ünnepély az Izraelita Négyelet napközi gyermekotthonában. Az izraelita jótekönyv-négyelet napközi gyermekotthonában (Or. Művelőd. Vt. Magyar u. 85. sz.) december 23-án szombat délután négy órakor chanuka-ünnepélyt tartottak az intézmény jóakarói és az érdeklődő közönséget.

Az olaszországi zsidóság segítő-akciója. Rómából jelentik: Az olasz zsidó hitközségek szövetsége legutóbb tartott ülésén szóba került azoknak a kivándorló zsidóknak sorsa, akik olasz kikötőket értenek utjukon. Több szónok hangsúlyozta, hogy ezek a szerencsétlenek sok esetben minden anyagi támogatás nélkül keresnek új hazát. Elhatározták, hogy a kivándorlók sürgős felségélyezésére 270.000 lírát folyósítanak.

Lesz-e zsidó légió? Londonból jelentik: Palesztinai brit helyőrség létszámának csökkentése alkalmával felmerült a kérdés, nem lenne-e helyes, ha a palesztinai zsidó légiót felállítanák. A cionista világszövetség memorandumot nyújtott át a gyarmatügyi minisztériumhoz, amelyben hangsúlyozza a zsidó ezredeknek Palesztinában való felállításának szükségét és kifejti, hogy az új ezredek költségei nem fogják terhelni az angol államot. Ezek az ezredek ugyanis hivatva lennének a zsidó nép között a rendet fenntartani a rendfenntartás költségei tehát nem hárulhatna más nemzetre. A memorandum illetékes kezekben van és annak minden egyes pontját komoly mérlegelés tárgyává tették.

Csökkentik a palesztinai brit helyőrség létszámát. Londonból jelentik: Értesülésünk szerint a palesztinai brit helyőrség létszámát csökkenteni fogják és az 1922-es év folyamán a jelenlegi állomány harmadára fogják redukálni a katonaságot. Ugyanolyan arányban növekedni fog az aeroplánok és a páncélvonatok száma. Ez azért történik, hogy a Palesztinában visszamaradó indus gyalogsági zászlóaljok és lovasezredek érejét növeljék. Eddig nem történt intézkedés arra nézve, hogy milyen elemeket hagyjanak a brit helyőrségben, külföldieket vagy pedig bennszülötteket. A gyarmatügyi hivatal a csökkentés tervét elkészítette és a végrehajtás módjaitól fölött mostanában tanácskoznak, az intézkedés oka gazdasági jellegű.

A Napkelet karácsonyi száma. A Kádár Imre és Ligeti Ernő szerkesztésében megjelenő Napkelet karácsonyra kettős számmal jelent meg. A kötetnyi terjedelmű szám tartalma rendkívül változatos és érdekes. Benedek Elek bevezető írásában kedves reminiscenciákat közöl. Szombati-Szabó István, Juhász Gyula, Szentimrei Jenő, Tabéry Géza és Lesznai Anna értékes versei, Nagy Dániel, Pálffy Gúla és Irén, Balázs Béla novellái töltik ki az irodalmi részt. Szende Pál politikai tanulmányán kívül, Dienes László „A százesztendő Flaubert” címmel eleven színekkel rajzolja meg a leghatalmasabb francia író portréját. Szentgyörgyi István: Hogyan lettem mozi-zsinész? címmel kedves visszaemlékezéseket közöl. Rendkívül érdekes a Napkelet körkérdése, amelyre huszonhat választ közül egy-másra lett. Értékes ujtás a Napkelet kottamelléklete. Balázs Béla regényfolytatásán kívül a Jegyzet-rovatban Dózsa Endre, Dienes László, Rácz Gyula, Fülöp René, S. Nagy László, Benedek Elek és Kovács Kálmán, a Disputában pedig Kádár Imre és Ligeti Ernő szerepelnek egy-egy értékes írással.

Istentisztelet. A kolozsvári izraelita hitközség vasárnap, december 25-én délután 3/4 5 órakor chanuka-ünnepi istentiszteletet tart Reg. Ferdinand-uti templomában, mely alkalmából dr. Eisler Mátyás főrabbi egyházi beszédet mond.

Héber nyelvkurzusok. A Ceire Cion szervezet a „Tarbut” országos zsidó iskola-egyesület védőkésége alatt héber nyelvkurzusokat rendez, kezdők és haladók részére. A kurzusok háromszor hetente tartanak, megtartva a résztvevők által megválasztott órákban. Felhívjuk a figyelmet, hogy az érdeklődők a Ceire Cion szervezetében (Brazm-szatóda) este egy óráig nyolctól nyolc óráig. Csak azok jelentkezzenek, akik a héber nyelvet komolyan tanulni kívánják és az előadásokat pontosan

Chanuka-mesedélután és gyermekbál a Haggibborban. A Haggibbor költővárosi egyesület vasárnap délután 4 órakor a klubhelyiségben (Str. Avram Jancu 18.) chanuka-ünnepet rendez a gyermekek számára. Az ünnepi éneket Ruvinszky Rafael, a kiváló operaszenes fogja énekelni. A chanuka jelentőségét Giszkalay János méltatja. Azonkívül meséket fognak előadni. Utána gyermekbál lesz, amelynek keretében csak 16 éven aluliak táncolhatnak. Belépődíj nincs, de a Tarbut számára gyűjtenek személyenként 5 lei adományt.

Bessarabia új minisztere. Bukarestből jelentik: Bessarabiai miniszterre Bogost nevezték ki, aki holnap esküszik.

A kassai Hakoach művészeti előadása. December 17-én folyt le a kassai Hakoach zsidó sportegyesület szépen sikerült művészeti előadása a Schalk-báz termében. Az előadást Homonnai Rezső szavalata vezette be, aki két zsidó verset adott elő hatásosan. Ez volt a műsor egyetlen zsidó száma. Tamás Anna művészettel szavalta el Poe Edgar híres „A holló” című versét. Utána két rövid zongoraszerű művet játszottak Lefkovic Edit és Leichtmann Edit egy-egy Chopin-darabot. A műsor szép technikai készséggel. Kun László zenekari kísérettel mellett három modern darabot adott elő, különösen Riess: Perpetuum mobile-jával ért el megeredményt. Révész Jenő és Gottschalk Dorothea jólsikerült műveit mutattak be néhány nagyon szép gyakorlatot. Ezzel a számmal a műsor véget ért.

Sztrájk egy cseh gyárban. Prágából jelentik: A karvini vegyipari gyár nyolcszáz munkása sztrájkba lépett.

Ősz beállítás. Speciális szőrfestés, tükörös plusz kabát, gözölés és ágytöltés tisztítása Cinknél Cluj, Dézma-u. 5.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság tudatja igen tisztelt üzletfeleivel, hogy a pénzügyi órák folyó hó 15-től további intézkedésig délelőtt 9—12 ig és délután 3—4-ig fognak tartani.

KÖZGAZDASÁG

Új intézkedések az adótörvények végrehajtásánál

Gyári munkások együttes adóvallomása, támogatott ipari üzemek adókedvezménye és a luxusadóra vonatkozó vallomások

— Az Új Kelet tudósítójától —

Az új pénzügyminiszter, miután hivatalát átvette, sürgős intézkedéseket tett a folyamatban levő és a pénzügyi reformok végrehajtására vonatkozó munkálatok gyors befejezésére. Esetleges módosításokat és enyhítéseket csak a törvényhozás útján fog eszközölni, most a megkezdett munkát akarja sürgősen és adminisztratív technikai változtatásokkal befejezni.

A gyári munkások adóvallomásaira vonatkozólag az új intézkedés megengedi, hogy — amennyiben egy gyárban 50-nél több munkás dolgozik — ezek részére a gyár igazgatósága együttes adóvallomásokot állítson ki. Ebben az esetben a gyári keresetén kívül a bevallási iven minden munkásnak a magánvagyonára vonatkozó adatait is fel kell tüntetni. A munkások azonban egyenként is bevallhatják vagyonukat.

Az 1912. évi iparfejlesztési törvény értelmében a törvény kedvezményeit élvező iparvállalatok az első 10 évben 3 százalékot, a következő években 4 és az utolsó időszakban 5 százalékos állami adót fizettek. A pénzügyminiszterium most felhívja az érdekeltek figyelmét az új adótörvény 4. e) pontjára, amely szerint a kedvezményes idő tartamára ezek a vállalatok nem 10, hanem csak 8 százalékos állami adót fizetnek. Ezzel a ren-

delkezéssel az előző törvény minden más intézkedése hatályát veszti.

A luxusadó törvényt — mint Simionescu pénzügyi államtitkártól szerzett értesülésünk alapján tegnap megirtuk — a kormány teljes egészében akarja végrehajtani. Az erre vonatkozó bejelentések és bizottsági véleményezések január elsejéig megtörténnek. 1922. január elsejéig tehát a következőknek kell bejelentéseket tenni: akik a szükségesnél több cselédet tartanak, az autótulajdonosoknak, ha a gépkocsit saját használatra tartják, hátsó ló és magánfogattulajdonosoknak, motorkerékpár- és vadászfegyverbirtokosoknak. Akik az önkéntes bejelentést a kellő időben elmulasztják, a bizottságok jelentése alapján a megállapított összegek két, három vagy négyszeresét fizetik.

A szükséges úrlapok az adóhivataloknál díjmentesen megszerezhetők.

A kormány 150 millió kölesönt kapott a Banca Nationalától mezdonyvásárlására. Bukarestből írják: Az állam és a Banca Nationala között tegnap egyezség jött létre. Az egyezség értelmében, a bank egy német konzorciumnak az állam számlája terhére 152 millió leit előlegez, a konzorciumtól vásárolt 176 mezdony vételárának kifizetésére. A pénzügyminiszter az összeg fedezetére a banknak 1922. december 31-én lejáró kincstári bonokat adott. A kamat ugyanannyi százalék, amennyit a Banca Nationala a Reichsbanktól kap letéjtéért. A megállapodást az állam nevében Take Jonescu mint pénzügyminiszter, a bank nevében pedig Bibicescu, bankkormányzó írta alá.

A lengyel kormány megszüntette a tranzitforgalmat Románia felé. Varsói jelentés szerint a lengyel kormány be tiltotta a tranzitforgalmat Románia felé. Erre az intézkedésre az adott okot, hogy a Bécsből Lengyelországon át Romániába indított vonatokat a CFR. elhanyagolta átvenni és így az országnak ezen a részen vonattorlás állott be.

Az új igazságügyminiszter szabaddá teszi a kereskedelmet és újra szabályozza az export-importot. Bukarestből jelentik: Oromolu iparügyi miniszter egy újságról kijelentette, hogy az összes intézkedéseket, amelyek a szabadkereskedelmet gátolják, meg fogja szüntetni. Azonkívül legfőbb feladatának tekinti az export szabaddá tételét és az import szabályozását. A behozott árukért a vámt arányban kell majd fizetni.

Félsányi az őszi buzavetés a regátban, mint az elmúlt évben. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi miniszterium jelentése szerint a regátban a tavalyi 1,200,000 hektárral szemben az idén csak 600,000 hektárt vetettek be buzával.

Megsemmisítik az összes permiszket. Bukaresti híradás szerint — a tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy megsemmisíti valamennyi bevitteli permiszt. Minden áru, amely a kereskedelmi és iparminiszterium kimutatásán szerepel, behozható az országból.

Jó lesz az őszi vetés. Bukaresti tudósítónk jelenti: A földművelésügyi miniszterium megállapítása szerint Oromániában és Bessarabiában a tavalyinál kisebb kiterjedésű földön történt őszi vetés. Csak Erdélyben vetettek be minden erre szánt területet. Az őszi vetésből származó gabona a nagy hőseség következtében, előreláthatólag kitűnő minőségű lesz.

Minden évben rendeznek árumintavásárt Bukarestben. Bukarestből jelenti tudósítónk: Az új kormány terve vette, hogy évente minden évben árumintavásárt rendez a fővárosban. A legközelebbi 1922. augusztus 20-án nyitják meg, amely internacionális lesz. Ezekívül állandó ipari múzeumot létesítenek a Parc Carolban.

Valutapiac:

Prága, december 22. Lei —, dinár 107¹/₄, márka 4110 —, leva 49¹/₂ —, svájci frank 1887¹/₂, norvég korona 1099 —, dán korona 1438¹/₂, svéd korona 1768 —, lira 318 —, francia frank 575¹/₂, font sterling 303 —, dollár 72 —, osztr. kor. 109, holl. for. 2653, belga frank —, lengyel márka 213¹/₂, magyar kor. 1135.

Berlin, dec. 22. Bukarest 147 —, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 2887¹/₂, Kopenhága 869685, Stockholm 444155, Helsingfors —, Róma 80415, London 749¹/₄, Newyork 17632, Páris 142105, Zürich 352145, Madrid —, Bécs 698 —, Prága 247¹/₄, Budapest 2797.

Zürich, dec. 22. Bukarest —, Berlin 287¹/₂, Amsterdam —, Newyork 513 —, London 2152 —, Páris 4070 —, Milano 2605 —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 720 —, Budapest 80, Zágráb 200 —, Buenosayres —, Varsó 18 —, Bécs 19 —, osztr. leb. kor. 10 —.

Budapest, dec. 22. Lei 526 —, Napoleon 2850 —, font sterling 2540 —, leva —, dollár 597 —, francia frank 4975 —, márka 384 —, lira 2700 —, osztr. kor. 1187¹/₂ —, rubel 50 —, szokol 839 —, svájci frank 117 —, dinár 910, lengyel márka 191¹/₂.

SPORT

A Haggibbor taggyűlése. A Haggibbor Sportegylet holnap, vasárnap délután fél 3 órakor tartandó taggyűlése iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Miután a taggyűlés a sportegylet egész belső életére nagyfontosságú ügyekben fog dönteni, a klub vezetősége ezúton is felkéri ugy alapító, tiszteletbeli, rendes, pártoló stb. tagjait, hogy az ülésen, — amely a Haggibbor-pálya építési ügyében, valamint a torna és korcsolya-szakosztályainak megalapítását illetően fog határozni, — teljes számban jelenjenek meg és többek véleményének meghallgatása után döntsenek az aktuális kérdésekben.

SZÍNHÁZ

Jóváhagyták a magyar színház jövő évi műsorát. A művészeti főfelügyelősen szerzett információk szerint Isac Emil, az erdélyi színházak főfelügyelője jóváhagyta a kolozsvári magyar színház jövő évi műsorát, minden változtatás nélkül.

HETI MŰSOR:

ROMAN OPERA

Hétfő: Bohémek. (Acca Barbuval, Mimi Nestorescuval, Grozavescuval, Baloghgal, Crisannal, Apostolescuval és Gavrilescuval.)
Szerda: Samson és Delli. (Pavellel, Apostolescuval és Lya Poppal.)
Péntek: Aida. (Nestorescu kisasszony szereplésével.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Szombat: Nincs előadás.
Vasárnap d. u. 3 órakor: Hattyu. (Olcsó helyárakkal.)
Vasárnap este fél 8 órakor: Offenbach. (V. Hegyi Lili vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Általános bérlészetben.)
Hétfő d. u. 3 órakor: Tatárjárás. (Olcsó helyárakkal.)
Hétfő este fél 8 órakor: Betyár kendője. (V. Hegyi Lili főlépésével. Rendes helyárakkal. Bérlés 70. szám B.)
Kedd d. u. 3 órakor: Az a huncut kéményseprő. (Gyermekek előadás. Olcsó helyárakkal.)
Kedd este fél 8 órakor: Szambul rózsája. (Jubilárius előadás 50-edeszer. Sümegi Odón vendégfőlépésével. Bérlés 71. szám C.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltatók a színház pénztáránál.

Színházi iroda hírei:

Két újdonság próbái folynak most párhuzamosan a színházban. Az egyik briliáns operett, amelytől az idei évad leghangosabb sikerét várják a színházban. Címe: Szerencsetánc (eredeti címén: Tanz ins Glück) és bemutató előadása szerdán este lesz Sereg Marcsával, Berký Józseffel, Nagy Gyulával, Leőveyvel, Réthalyval, Kovács Katóval a főszerepekben. A Szerencsetánc hat egymásutáni estére van kitűzve. Közvetlenül utána a modern francia színművészet egyik legújabb mestereinek, Pierre Wolffnak gyönyörű új darabja, a Naplemente (eredeti címén: Les ailes brisées) fog színpadra lépni Heltai Jenő fordításában és Táray Ferenc rendezésében.

SZŐRME diat különlegességek nagyraktára **DÉRY LAJOS** szücs mesternél Strada Memorandum (Unió-u.) 3. Interurban 12-12.

A karácsonyi ünnepek estjére igen érdekes és változatos műsort tűzött ki a színház igazgatósága. Vasárnap este a példátlanul sikeres „Offenbach”-nak lesz a 13-ik előadása. Általános bérletszűnetben, a főszerepekben V. Hegyi Lillivel, Sereg Marcsával, Kaddeó Ducival, Bálint Bélával, Izsó Miklóssal, Nagy Gyulával, Réthelyivel, Paltanyussal. Hétfő este a „Betyár kendője” van műsorra tűzve szintén V. Hegyi Lili vendégszereplésével. Kedden este jubileumi előadás: ötvenévesedik adják Fall Leo csodaszép operettjét a „Stambul rózsáját”. Süsmegi Odón vendégszereplésével és Kobay Ilkóval, Sereg Marcsával és Berky Józseffel. Ezekhez az előadásokhoz már csak páholyok és földszinti ülőhelyek kaphatók, az erkélyjegyek mind elfogytak. A „Hattyú” vasárnap a „Tatárjárás” hétfőn és egy gyermekelőadás. Az a huncut kéményseprő” szerepel a színház karácsonyi délutáni műsorán. Mind a három délutáni előadást olcsó helyárakkal tartják meg.

A mozgó műsora: Apolló-mozgóban: Szombat, vasárnap, hétfő amerikai vígjáték. A szerencse kocsi. Főszerepben az Ujvilág egyik legnépszerűbb filmszínésze, F. Ankin Farnum. Kedden a rendes műsorán kívül nagy aktuális attrakció: A lovassági iskolák évzáró ünnepe, a legmagasabb királyi család jelenlétében. Egyetem mozgóban: Szombat, vasárnap, hétfő az amerikai Pathé-gyár remeke. A hadimilliomosok, főszerepben Fanny Ward. Vasárnap és hétfőn délelőtt 10 órai kezdettel, nagy ünnepi gyermekelőadás, kacagató vígjáték-műsorral. Délután és este, a rendes műsorán kívül, a lovassági iskolák évzáró ünnepe. Uránia-mozgóban: Szombat, vasárnap, hétfő karácsonyi meglepetésként, Kooper világhírű indiánus története: A bérharisnya. Ugyanez vasárnap és hétfőn délelőtt 10 órai kezdettel, ünnepi gyermekelőadásoként is színekerül. Hétfőn, a rendes műsorán kívül, A lovassági iskolák évzáró ünnepe.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
 Szerkesztőség: Calea Reș. Ferdinand (vált. Pateric József-ut.) 43.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
 Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.
Fiókiadó-Árad, Str. Alexandri 1.
hivatal: Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Szilgyártók figyelme!

Hámok és bőrárak konzevralására különleges eljárással készült

bőrsirt

ajánl **Bürger Albert**

gyár. i vegyészeti osztálya **Targu-Mures—Marosvásárhely**

5 kilós postacsomagolóban fél és negyedkilós dobozokban kilo, ramonként 22 lei árban, postai utánvétellel azonnal szétküldésre. 2944-I

SÁNDOR ÁGOSTON utóda

uri divatruháza Cluj, Strada Memorandului, (vált. Unió-utca 2. szám.)

Allandó ujdonságok 2849-I
 divatkülönlegességekben

Karlsbaadi porcelánárak. Cseh táblaüveg. Schreiber-féle préselt és csiszolt üvegarak. Opállampák és ernyők. Lámpaárak legolcsóbban beszerezhetők

DEUTSCH K. I.

Rt.-nál

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga (vált. Zöldfa-utca) 4.
 Interurbán telefon 71 1233

Kérjen árajánlatot!

Ujrafoncsorozás!

Finntükrök gyártása!

PÉCHY ÉS TÁRSA

MODERN ÜVEGCSISZOLÓ és TÜKRÁRUGYÁR

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte

Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1270 **KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!**

Meghívó

Az Országos Zsidó Kórházgyesület folyó hó 26-án este 6 órakor tartja rendkívüli közgyűlését a Chebra Kadisa Szentlélek-utcai termében.

Az ügy fontosságára való tekintettel, kérjük az érdeklődőket, minél számosabban való pontos megjelenését.

Cluj, 1921. december 23.

Az elnökség.

A BÉCSI DIVAT SAISON-ÚJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

1267

Női divat különlegességek nagy választékban Szolid árak! Finom anyagok!

GRÜNWARD ÉS STEINER

NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK ÁRUHÁZA
 CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Csak viszontelárusítóknak!

Allandó nagy raktár kötött- szövött- tricott- és galanterie árakban

LEITNER és LONDON

ORADEA-MARE (Nagyvárad), Str. Nicolae Jorga (Zöldfa-u.)

Nagyobbtételérkezett németországi keztlyü és harisnya cikkekben 2879-I

Csak viszontelárusítóknak!

A Temesvári Gyapjúpar Rt.

kolozsvári fióküzletében:

Cal. Viktoriei (Kossuth Lajos-u.) 24

eredeti gyári árakon kaphatók:

férfi- és női gyapjúszövetek

En-gros és en-detail!

HARISNYAÁRUK EN-GROS!

Nagy karácsonyi vásár

Női harisnya Lei 10:50
 Férfi gyapju harisnya „ 13:50
 Gyermek gyapju keztlyü minden nagyságban . . . 10:—
 Gyermek patent harisnya „ 8:—

Ezen árak csak 8 napig érvényesek

IMRE LAJOS

Wesselényi-u. és Szép-utca sarok

H A A S L I P Ó T

LINOLEUMRAKTÁRA
 ÁTKÖLTÖZÖTT
 STR. UNIVERSITATEA (EGYETEM-UTCA)

1.

Nagy választék padló bevonáshoz szükséges linoleumban, szövetszőnyegekben, viaszos vászon, gummiárak, esőkabátok, zelluloid-árak, torna- és sárcipők, reggeli papucskok, fésűk, játékszerek stb.

A „Herkules” barna tápsör

egyenrangú a világhírű müncheni Salvator sörrel

Czell Frigyes és Fiai

kolozsvári sörgyárának új, különleges gyártmánya, péntektől 1921 december hó 23-tól korlá forgalomba palackokba és csapolva és minden idevágó üzletben kapható. — Amellett, hogy a legolcsóbb élvezeti ittal a „Herkules”-tápsör a legegészségesebb is, mely ádit, erősít és étvágyat gerjeszt! 2966-I

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szövevény ára 1 lei. Vastagabb betűvel 2 lei.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lei.

Egy újsalon garnitúra intarsia betéttel sürgősen eladó. Megtekinthető d. u. 2-5 között Egyetem u. 3. A házfelügyelőnél.

Kellő jártassággal rendelkező **mérlegképes könyvelő** és **levelező** nyomdávalalathoz kerestetik. Ajánlatok délután 12-1 óra között az Uj Kelet kiadóhivatalába kéretnek.

Deutsche Erziehungs sucht Stellung. Am Lande o. Gut übernehme ich auch den Unterricht für die I. u. II. te Elementar Classe. Zuschriften in die Redaction des Uj Kelet unter „Kindergärtnerin“ erbeten. 2972-1

Idősebb órák segédet **precíz kis munkást** keresek január 1 vagy 15-ére. Előnyben részesül, ki véteni is tud. Weisz ékszerész, Szászregén, Főter. 2952-1

Tarbut közelében koszt és szállás kapható. Cim a kiadóhivatalban. 2984-1.

Pianinót keresek bérbé. Cim a kiadóhivatalban.

Vizsgázott héber tanító nő héber és német órákat adna. Értekezhetni Gyárfás igazgatónál, Ferencz József-ut. 2974-1

Egy szalon garnitúra, egy nagy tükör, egy női, amerikai íróasztal székekkel eladó. Megtekinthető Májális-utca 2. szám.

Angol munkákat legutányosabban készít **Pollák** női szabó Hunyadi-tér 13. 2977-1

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóblank

Állandóan nagy készlet kiscsinyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközök. — Jelenlegi talp és boeskor ára 65-70 lei, **vagontételeinél 5 százalékos engedmény.**

SÁMSON BŐRGYÁR, Gyufagyár-utca 1. — Gyors-áru raktárral szemben. — Telefon: gyár 8-86 - lakás 8-87. 1278

Legolcsóbb bevásárlási forrás
Feuerstein és Löwi
textil, kötött, szövött és rövidáruházaiban
Str. Regina Maria 12. (v. Deák F.-u.)

Eladó zsákok!
Blumenfeld és Simon rt.-nél, Str. Ju-liu Maniu (volt Szentegyház-u.) 22. sz.

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben
1286
Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

הלפים שליין, פערריכמן על צד הוותר
מום אונד ועדד בילית ביי
1285-1
GAJZÁGÓ Cluj, Kinizsi-utca 5.

Hölgyek figyelmébe
Megnyilt! Salon de Paris Megnyilt
Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem.
Hajfestés legtermészetesebb színekben. Fejmosás, ondolás, fésülés u. m. történelmi és fantazie frizurák, bandacre frizettek, hajfonatok, legszébb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth L.-u.) 2.
1284

1189
KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

LLOYD az előkelő zsidóság találkozó helye. **ORT, ÉTTEREM**
Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legutányosabb árban. Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sark

Plan, matrac, ágynemű készen és rendelésre legolcsóbban
1218 **Stern-nél Cluj,**
Boeskor-utca 9. szám szerezhetők be

Holländer Márton és Tsu
2979-1
férfiszabóságát áthelyezte
Str. Jorga (Jókai-u.) 2. alá

Külföldi szövetudonságok raktára

Ha jó rum- és likőresszenciát akar beszerezni olcsón, forduljon
Glück Henrik gyárához
Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Viet. 1253
(volt Kolozsvári-u.) 74

Állandó nagy raktár 2803-1
pamutszövőfonalakban
SZÖVŐCÉRNA, nyers és fehéritett, 8-32 sz.
MULEFONÁL fehéritett, 3-10 sz.
HARDWATERFONÁL, nyers és fehéritett, 6-32 sz.
Grohmann-féle fekete és piros szövőfonalak, festett szövőcérnák, matringos és gombolyagos kötőpamufonalak
„Victoria“ váltóüzlet és kereskedelmi r.-t. TIMISOARA, IV. Str. Bratianu 8. Telefon 97. Sürgőnycim: Victoriabank.

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja: likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. 1289 Szász nagyraktár

Gyermekjátékok,
kötött, rövidáru, porcellán, üveg és ajándéktárgyakat legolcsóbban
Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél
Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 13 sz. — vásárolhat

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár
CLUJ—KOLOZSVAR,
Strada Xenopol (Szappan-utca elején)
Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt, karkötőt stb. Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelék arany beváltása. 1278
Telephon 2-13 Telephon

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL
1283 **kézműáru nagykereskedése**
Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széch.-tér) 34 Dick-ház.

Erdélyben legolcsóbban
A CLUI (KOLOZSVÁRI)
NAGY ÁRUHÁZBAN
rövid-, papir-, kötött- és norinbergi árukat
Piata Mihail Vitezul 40. sz. a vásároihat!
Telefon 494
Vidéki levélbeli megrendeléseket postán pontosan eszközöl és meg nem felelő árut visszacserél!

Aschenberg Zsigmond
örtesíti irodafeleit, hogy irodahelyiségeit
Calea Reg. Ferdinand 65 alá helyezte. — Telefon 10-24.
Rendszeres gyűjtőforgalm:
Wien—Cluj
Prag—Cluj
Berlin—Cluj
Budapest—Cluj
Exportok minden irányban
Pontos és gyors vámolás

Gép- vagy butorgyárosok!
Eladnám
66.620 számú „Önműködőbölcső” szabadalmamat, vagy megegyezés esetén adnék gyártásjogot, — megegyezvén, hogy ezen művet tömeggyártásnál olcsón lehetne forgalomba hozni. — Szabadalmrajzok kívánatra megkaphatók.
HIRSCHON J.
Ludesul de mures.
2988-1

GLÓRIA TÁPSÖR
a tordai sörgyár különlegessége
a karácsonyi ünnepekre újból forgalomba kerül. — Előjegyzések már most eszközölhetők a cluji főraktárban, Strada Calea Dorobantilor 11.
2964-1

KARÁCSONYRA **mindenki lássa el magát** **ménes-magyaradi cognac medicinallal**

Kadima kiadóvállalat rt. kiadása, Cluj—Kolozsvár.